

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

22 maart 2005

Ons kenmerk

S3/Dir/2005/2885

Onderwerp

Tweede voortgangsrapportage
terugvorderingsproces dossier Rekenschap

Tijdens het Algemeen Overleg met de vaste commissie OCW van uw Kamer op 30 september 2004 heb ik toegezegd een rapportage over de voortgang van het terugvorderingsproces van het dossier Rekenschap aan u toe te zenden. Op 9 december 2004 heeft u deze voortgangsrapportage ontvangen (kenmerk S3/Dir/2004/57327). In deze rapportage heb ik aangegeven u in maart 2005 opnieuw te informeren over de voortgang van het vervolgonderzoek en het verloop van het terugvorderingsproces.

Voortgang van het vervolgonderzoek Rekenschap

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de voortgang van het vervolgonderzoek Rekenschap:

	Aantal instellingen waarover de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap per 1 april 2004 heeft geadviseerd	Aantal instellingen waar een aanvullend onderzoek is uitgevoerd door de Auditdienst OCW/LNV	Aantal instellingen waarover de Commissie op 10 december 2004 heeft geadviseerd over verjaringscasus	Aantal instellingen waarbij de Commissie op 22 maart 2005 het vervolgonderzoek nog niet definitief heeft afgerond
Sector BVE	93	5	0	1
Sector HBO	39	4	4	5
Sector WO	13	0	0	0
Totaal	145	9	4	6

Tabel 1: Overzicht van stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het Vervolgonderzoek Rekenschap

In de derde kolom staat het aantal instellingen vermeld waar aanvullend onderzoek is uitgevoerd door de Auditdienst van het Ministerie van OCW of LNV. Dit betreft instellingen met casus waarbij door de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap een deelwaarneming is uitgevoerd bij een aangegeven

risicopopulatie. Uit die deelwaarneming bleek zich een aantal gevallen voor te doen waarbij naar de mening van de Commissie in strijd met wet- en regelgeving was gehandeld, en werd om die reden het niet-onderzochte deel van de risicopopulatie als onzeker bestempeld. Deze kwalificatie is aanleiding geweest om aanvullend onderzoek te laten uitvoeren naar de aangegeven risicopopulatie om de totale omvang van de onrechtmatigheid bij die casus te kunnen vaststellen. Het aanvullende onderzoek is bij zeven van de negen instellingen afgerond. Hierbij is vastgesteld in welke mate de door de Commissie geconstateerde onregelmatigheid zich in de aangegeven risicopopulatie werkelijk heeft voorgedaan. De betreffende instellingen hebben inmiddels een definitieve beschikking ontvangen. Zodra het aanvullende onderzoek bij de overige twee instellingen is afgerond zullen ook deze instellingen een definitieve beschikking ontvangen.

In de vierde kolom betreft het instellingen waar de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap op 1 april 2004 nog geen advies heeft uitgebracht, maar waarbij een of meer casus aan de orde was, waar de mogelijkheid tot terugvordering in de tweede helft van december 2004 zou verjaren. De Commissie heeft hierover geadviseerd op 10 december 2004; dit advies is u op die datum toegestuurd (S3/Dir/2004/59815). Hierbij heeft de Commissie ook over één van de zeven instellingen waar het onderzoek op 1 april 2004 nog niet was afgerond een definitief advies uitgebracht.

In de vijfde kolom staat het aantal instellingen waar de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap het vervolgonderzoek nog niet heeft afgerond. Naar verwachting zal het vervolgonderzoek in de loop van de maand mei 2005 kunnen zijn afgerond door de Commissie.

Onderzoek door de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap naar de mogelijkheden van toepassing van artikel 227a van het Wetboek van Strafrecht.

In haar eindrapport "Eerlijk delen" van 1 april 2004 heeft de Commissie de aanbeveling gedaan de mogelijkheden te doen nagaan van toepassing van art. 227a van het Wetboek van Strafrecht en zo nodig en mogelijk aangifte te doen wegens vermoedelijke overtreding van dit artikel. In artikel 3b van de Wijziging van de Regeling instelling vervolgonderzoek rekenschap is opgenomen dat dit onderzoek zal worden uitgevoerd door de Commissie. De Commissie zal haar advies over de toepassingsmogelijkheden opnemen in haar afsluitende eindrapport.

Voortgang van het terugvorderingsproces

De Commissie heeft bij de instellingen waar het onderzoek is afgerond een advies uitgebracht over mogelijke terugvordering van ontvangen subsidiemiddelen. In onderstaand overzicht is een vergelijking op sectorniveau gemaakt tussen het terugvorderingsbedrag zoals dat door de Commissie is geadviseerd en het terugvorderingsbedrag waartoe is besloten door de Staatssecretaris OCW of de Minister LNV.

	Advies Commissie	Kabinets- reactie (A)	Afwijking van Commissie (B)	Afwijking van Commissie (C)	Herberekening (D)	Verjaring (E)	Besluit terugvordering
Sector BVE	€ 9.952.061	- € 4.483.831	- € 905.600	n.v.t.	+ € 287.360	n.v.t.	€ 4.849.990
Sector HBO	€ 19.027.745	- € 5.000	- € 983.553	+ € 4.601.876	+ € 1.873.274	- € 292.372	€ 24.420.692
Sector WO	€ 3.612.399	- € 3.133.759	n.v.t.	+ € 48.774	- € 6.330	n.v.t.	€ 521.084
TOTAAL	€ 32.592.205	- € 7.622.590	- € 1.889.153	+ € 4.650.650	+ € 2.154.304	- € 292.372	€ 29.791.766

Tabel 2: Overzicht van door de Commissie Vervolgonderzoek geadviseerde terug te vorderen bedragen en het door de Staatssecretaris OCW of Minister van LNV daadwerkelijk teruggevorderde bedrag per sector. Dit overzicht beperkt zich tot die instellingen waarvoor de Commissie het onderzoek volledig heeft afgerond (22 maart 2005) én waarover door de Staatssecretaris OCW of de Minister LNV een definitief terugvorderingbesluit is genomen (22 maart 2005).

De verschillen zijn te verklaren op basis van één of meer van onderstaande situaties die zich per casus kunnen hebben voorgedaan:

- A. In de Kabinetsreactie op het eindrapport van de Commissie is een limitatief aantal type casus opgenomen waarbij het advies van de Commissie niet overgenomen zal worden. Dit heeft zich bij 17 instellingen voorgedaan bij in totaal 23 casus, waarmee een totaalbedrag gemoeid is van € 7.622.590.
- B. Voor een beperkt aantal casus, waar een voorgenomen besluit conform het advies van de Commissie aan de instelling is voorgelegd, is op basis van additionele informatie die door de instellingen als reactie op het voorgenomen besluit is aangereikt alsnog besloten af te zien van terugvorderen. Bij deze afwegingen is juridisch advies ingewonnen bij de Landsadvocaat. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 1.889.153.
- C. Voor een beperkt aantal casus is in afwijking van het advies van de Commissie om niet terug te vorderen besloten om wel tot terugvordering over te gaan. Hierbij was soms de additioneel ingewonnen informatie bepalend, in andere gevallen is op basis van het gelijkheidsbeginsel daartoe besloten. Dit heeft geresulteerd in een extra bedrag van € 4.650.650.
- D. Er is een verschil in berekening van het terugvorderingsbedrag door de Commissie en de berekening van het terugvorderingsbedrag zoals die door de Staatssecretaris OCW of Minister van LNV zijn vastgesteld. Het verschil is te verklaren doordat bij de definitieve berekening van de terugvorderingsbedragen de van toepassing zijnde historische prijsniveaus zijn gehanteerd en voor de BVE en HBO sector ook de direct aan het exploitatiebedrag gerelateerde

huisvestingscomponent aan het terug te vorderen bedrag is toegevoegd. Dit heeft geresulteerd in een extra bedrag van € 2.154.304.

- E. Bedragen die verjaard zijn, zijn niet in het totaal terug te vorderen bedrag opgenomen. Het betreft een bedrag van € 292.372. Dit betreft casus die betrekking hebben op bekostigingsgegevens van het teljaar 1996.

Bezwarenprocedures

De terugvorderingsbeschikkingen die aan de instellingen zijn toegestuurd zijn een voor beroep vatbare beslissing waarop de reguliere bezwarenprocedures van toepassing zijn. De instellingen kunnen bezwaar maken tegen de correctie van de rijksbijdrage over een bepaald jaar zoals die in de terugvorderingsbeschikking is meegedeeld. In onderstaand overzicht is per sector aangegeven hoeveel instellingen bezwaar hebben aangetekend tegen de definitieve beschikking.

	Totaal aantal instellingen	Aantal instellingen dat per 22 maart 2005 een definitieve beschikking heeft ontvangen	Aantal instellingen waarbij in de beschikking een bedrag wordt teruggevorderd	Aantal instellingen dat daartegen bezwaar heeft aangetekend bij de onafhankelijke bezwarencommissie
BVE afgerond	93	91	29	9 ¹⁾
<u>vervolgonderzoek</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>n.v.t.</u>	<u>n.v.t.</u>
Sector BVE	94	91	29	9
HBO afgerond	39	38	20	12
<u>vervolgonderzoek²⁾</u>	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3</u>
Sector HBO	45	42	24	15
Sector WO	13	13	3	1
Onderzoek afgerond	145	142	52	22
<u>vervolgonderzoek</u>	<u>7</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3</u>
Totaal	152	146	56	25

1) Negen BVE-instellingen hebben bezwaar aangetekend. Echter van één instelling is het bezwaar niet ontvankelijk verklaard.

2) Aan vier van de zes HBO-instellingen waar vervolgonderzoek heeft plaatsgevonden / plaatsvindt is een definitieve beschikking verzonden waarin een bedrag wordt teruggevorderd met betrekking tot rijksbijdrage 1999. Drie van de vier hebben reeds hiertegen bezwaar aangetekend. Voor één instelling loopt de bezwarentermin nog.

Tabel 3: Overzicht van instellingen per sector waar een definitieve beslissing over het advies van de Commissie is genomen in de vorm van een terugvorderingsbeschikking (22 maart 2005) en het aantal bezwaarprocedures dat daarbij door de instellingen is aangegaan.

De bezwaren zullen worden behandeld door de onafhankelijke commissie voor de bezwaarschriften. Naar verwachting zal de commissie binnen vier maanden nadat het bezwaar is ingediend een advies uitbrengen aan de Staatssecretaris OCW of de Minister van LNV. Op grond van dit uitgebrachte advies wordt bepaald of de terugvorderingsbeschikking wordt gehandhaafd, aangepast dan wel ingetrokken.

Aanbevelingen Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap

In het rapport "Eerlijk Delen" van 1 april 2004 heeft de Commissie in hoofdstuk 6 conclusies en aanbevelingen gepresenteerd. In de kabinetsreactie op het eindrapport is aangegeven dat vrijwel alle

aanbevelingen op het terrein van strategische ontwikkelingen goed aansluiten bij de richting die al is ingezet en bijdragen aan de noodzakelijke verdere verheldering van wet- en regelgeving. Die aanbevelingen zijn overgenomen en meegenomen bij de verdere uitwerking van de betreffende beleidsthema's. Twee van de aanbevelingen op dit terrein (nr. 36 en 37) zijn niet geheel onderschreven. De kanttekeningen die daarbij worden geplaatst zijn in de kabinetsreactie van 16 april 2004 toegelicht.

Als bijlage bij deze tweede voortgangsrapportage is een overzicht gevoegd met de wijze waarop de aanbevelingen van de Commissie zijn uitgewerkt. Het overzicht bevat omwille van de inzichtelijkheid alle tweeënveertig conclusies en aanbevelingen van de Commissie.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over de voortgang van het vervolgonderzoek en het verloop van het terugvorderingsproces in het dossier Rekenschap. Zodra de Commissie haar eindrapport heeft uitgebracht zal dit aan u worden doorgestuurd. Indien het rapport daartoe aanleiding geeft zal ik zo spoedig mogelijk daarna een inhoudelijke reactie op dit rapport aan u toesturen. In ieder geval zal ik u in september 2005 opnieuw informeren over het verdere verloop van het terugvorderingsproces.

Mede namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Mark Rutte)